

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Pars negativa statuitur, & testimoniis Conciliorum & SS. Patrum
firmatur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

eum esse prædestinatum. Unde non sequitur quod prædestinatio falli possit.

ARTICULUS VII.

An omnis suppositio antecedens, seu ex libera nostræ voluntatis electione non descendens, destruat arbitrii libertatem?

Hunc articulum jungimus præcedenti, ut secundam Adversariorum fundamentum convellamus, & mentem ac doctrinam Anselmi, quæ illi maxime ab utuntur in hac materia, elucidemus, ac exponamus. Unde fit

§. I.

Pars negativa statuitur, & testimonis Conciliorum & SS. Patrum firmatur.

Deo igitur: Omnis suppositio antecedens, seu ex libera nostræ voluntatis electione non descendens, non destruit libertatem.

129 Probatur primò conclusio ex Concilio Coloniensi in Enchir. Christianæ institutionis de sacr. pœnit. ubi sic habetur: *Duplex est necessitas: una absoluta quam vocamus necessitatem consequentis: veluti necesse est Deum esse, Deum unum esse, hominem esse animal rationale, mortale, nam hæc aliter se habere nequaquam possunt. Alia est necessitas consequentiæ, quæ necessario evenire dicimus non quæ suâ naturâ necessaria sunt, sed necessario sequuntur, propter præcedentes causas &c.* Et hæc distinctione ibidem conciliat libertatem cum divina præscientiâ: unde ex hoc loco efficax argumentum desumitur ad probandum omnem suppositionem antecedentem non destrueret libertatem. Necessitas enim quæ est ex causis præcedentibus, oritur à suppositione antecedente, ut manifestum est: Sed necessitas orta ex causis præcedentibus non semper destruit libertatem: Ergo neque necessitas proveniens à suppositione antecedente. Major patet, Minor verò sic ostenditur. Juxta Concilium, necessitas orta ex causis præcedentibus, est necessitas consequentiæ tantum, & non consequentis, ut constat ex verbis relatis: Sed necessitas quæ est tantum consequentiæ, & non consequentis, non præjudicat libertati, ut ibidem docet Cone. lum, & consentiunt omnes Theologi & Canonistæ, ut constat ex canone Nabuchodonosor, alias *Ysisira*, §. *quamvis*, 23. quæst. 4. & ex Glossa ibidem: Ergo necessitas orta ex causis præcedentibus, non semper destruit libertatem.

130 Probatur secundo conclusio ex Anselmo, cui potissimum in hac materia confidunt Adversarii. Nam Sanctus ille in libro de concordia libertatis cap. 7. in principio docet scientiam Dei esse causam rerum, & probat hæc ratione quæ etiam utitur Magister in 1. dist. 38. *Si Deus à rebus habet scientiam, sequitur quod illa prius sint quàm ejus scientia, & sic à Deo non sint à quo nequeunt esse nisi per ejus scientiam.* Item cap. 10. ejusdem libri, agens de concordia præscientiæ & prædestinationis cum libero arbitrio, ait: *Quamvis suâ voluntas utatur potestate, nihil tamen facit, quod Deus non faciat in bonis suâ gratiâ.* Ex quibus locis sic arguo. Divina scientia, juxta Anselmum, est causa futurationis rerum, & gratia boni usus liberi arbitrii, seu determinationis liberi arbitrii ad bonum: quia (inquit) *nihil facit voluntas, quod Deus non faciat in bonis suâ gratiâ: voluntas autem bene utitur libero ar-*

bitrio, & ad bonum se determinat: Ergo illum bonum usum & talem determinationem facit Deus in nobis suâ gratiâ: Sed omnis causa est prior saltem naturâ & causalitate suo effectui, ut docent Philosophi, & lumine naturali notum est: Ergo ex Anselmo scientia Dei est suppositio antecedens, respectu futurationis rerum, & gratia respectu boni usus & determinationis liberi arbitrii: Sed nec Dei præscientia, nec divina gratia, tollunt vel laedunt libertatem & contingentiam rerum, ut est certum de fide, & toto illo opusculo docet Anselmus: Ergo ex doctrina Anselmi, falsum est quod omnis suppositio antecedens, & ex libera nostræ voluntatis electione non descendens, destruat arbitrii libertatem.

Confirmatur: Idem Sanctus cap. 3. ejusdem libri sic habet: *Quoniam enim quod Deus vult non potest non esse, si Deus vult voluntatem humanam nullâ cogi vel prohiberi necessitate ad volendum, vel non volendum, & vult effectum sequi voluntatem, tunc necesse est voluntatem esse liberam, & esse quod vult.* Quibus verbis aperte docet voluntatem divinam, ratione infinite efficacis quæ pollet, causare substantiam & modum libertatis in nostris operationibus, & efficere quod voluntas creat infallibiliter simul & liberè operetur, & consequenter dari aliquam suppositionem antecedentem, quæ non tollit, sed causat infallibiliter libertatem, & quæ necessitatem solum consequentiæ & non consequentis inducit.

Probatur tertio ex D. Thoma 1. p. quæst. 19. art. 8. ubi tertio loco hoc sibi argumentum objicit. *Illud quod habet necessitatem ex priori, est necessarium absolute: sed res creata à Deo, comparatur ad voluntatem divinam, sicut ad aliquid prius à quo habent necessitatem: Sequitur ergo quod omne quod Deus vult sit necessarium absolute.* Ecce ipsissime Adversariorum fundamentum, cui sic respondet. *Ad Tertium dicendum quod posteriora habent necessitatem juxta modum priorum: unde & ea quæ sunt à voluntate divina, talem necessitatem habent, qualem Deus vult ea habere, scilicet vel absolute, vel conditionalem tantum, & sic non omnia sunt necessaria absolute.* Quibus verbis S. Doctor duo docet quæ Adversariorum doctrinæ aperte repugnant. Primum est, res omnes creatas, & consequenter actus liberos nostræ voluntatis, quæritique aliquid creatum sunt, comparari ad voluntatem divinam ut ad aliquid prius, & in eam reduci tanquam in primam & universalissimam causam. Secundum est, quod quidquid habet necessitatem ab aliquo priori, non est necessarium absolute. Quia (inquit) *Posteriora habent necessitatem juxta modum priorum.* Ex quo inferri aliqua habere à voluntate divina necessitatem absolutam, ut Solem oriri, ignem calefacere &c. Alia verò hypotheticam tantum, & conditionalem: ut prædestinatum salvari, præventum gratiæ efficaci converti &c. Ergo falsum est, quod omnis suppositio antecedens, & de libera nostræ voluntatis electione non descendens, tollat libertatem, & necessitatem antecedentem, seu absolutam inducat.

Confirmatur: D. Thomas ibidem sibi objicit aliud argumentum, quod etiam communi nobis opponunt Adversarii. *Omnis causa quæ potest impediri (seu cui non potest resisti) ex necessitate suum effectum producit: sed voluntas Dei non potest impediri, nec resisti: dicit enim apostolus ad Rom. 9. Voluntati enim ejus quis resistit?* Ergo

Ergo voluntas Dei imponit rebus necessitatem. A
 Cui respondet: Ad secundum dicendum, quod ex
 hoc ipso quod nihil voluntati divina resistit, sequitur
 quod non solum fiat ea quae Deus vult fieri, sed quod
 fiat contingenter vel necessario, quae sic fieri vult.
 Quibus verbis duo etiam docet doctrinam Ad-
 versariorum directe opposita. In primis enim
 voluntati Dei efficaci non posse resisti,
 nec illam posse impediri & frustrari suo effectu.
 Secundo hanc, ut ita loquar, irresistibilitatem,
 non solum non obesse libertati creatæ, sed etiam
 illam firmare & statuere: si enim voluntati divi-
 nae non potest resisti, & illa velit ut liberè opere-
 retur, firmum & certum est quod liberè opera-
 bitur. Id ergo quod Adversarii putant maximè
 nocere libertati, juxta D. Thomam, est illud
 quod maximè eam firmat, fovet, & statuit; id
 quod dicunt illius esse ruinam & perditionem,
 vel ut alii loquuntur, ejus ultimum vulnus, i-
 dem. Doctor asserit esse primam ejus originem
 & radicem. Quis ergo non videat, eos à doctri-
 na D. Thomæ peregrinari, & derelinquere fon-
 tem aquæ vivæ, ut fodiant sibi cisternas dissipatas,
 sicut dicitur Jeremiæ 2.

§. II.

Ratio fundamentalis exponitur.

Vis & efficacia præcipue rationis quâ
 ducuntur Thomistæ ad probandum dari
 aliquam suppositionem antecedentem quæ li-
 bertati non præjudicat, sed potius eam statuit &
 firmat, melius & facilius percipiatur: quare ab
 Adversariis, cur impossibilitas vel necessitas or-
 tæ suppositione consequente, seu ex libera
 voluntatis determinatione descendente,
 libertatem ejus non tollat, aut lædat? Vel aliis
 terminis, cur id quod libertatem consequitur, &
 consequendo facit aliud extremum pro tunc
 impossibile, non præjudicet libertati? Respon-
 dent sine dubio, quia eo ipso quod libertatē
 consequitur, est utiq; ipsius libertatis effectus,
 ac proinde potius signum libertatem ostendens,
 quam eam destruens. Hæc est profecto omnium
 concors & vera responsio, ex qua efficax argu-
 mentum desumo ad probandum omnem sup-
 positionem antecedentem, eam præcipue quam
 involvit divina prædefinitio, seu decretum præ-
 determinans, non præjudicare libertati. Si enim
 secundum responsum jam datam, & juxta ref-
 erentiam, suppositio consequens non tollit li-
 bertatem, quia est effectus illius; à fortiori sup-
 positio antecedens divinæ prædefinitiois, seu
 decreti prædeterminantis, eam non destruet;
 quia ut docent Thomistæ, tale decretum oritur
 à prima radice & principio libertatis, infinità
 scilicet divinæ voluntatis efficaciâ, ipsamq; li-
 bertatem, per modum causæ seu principii actualis
 illius antecedit: implicat autem quod aliquid
 libertatem antecedat quæ causa libertatis, & quod
 libertatem destruat: nam causa effectum suum
 non destruit aut annihilat, sed potius illum pro-
 ducit, fovet, & conservat. Cùm ergo Thomistæ
 doceant decretum prædeterminans, & physicam
 prædeterminationem ac gratiam efficacē, quæ
 ab illo fluunt & emanant, non aliter antecedere
 liberæ arbitrii consensum & determinationem,
 quam per modum causæ & principii actualis il-
 lius, & in tali decreto, seu prædeterminatione
 & gratia efficaci, solam prioritatem naturæ &
 causalitatis agnoscant, manifestum est, juxta
 illorum principia, suppositionem illius, quam

Tom. II.

vis antecedentem, non destrueret, sed causare li-
 bertatem, & omnem necessitatem aut impossi-
 bilitatē ab ea inductam, non magis nocere liber-
 tati, quàm illam quæ ad suppositionem ipsius a-
 ctus liberi consequitur: sicut enim hæc supposi-
 tio est effectus aut signum libertatis, ita & alia
 est illius causa & origo; & sicut prima formaliter
 consequitur libertatem, ita & altera est eam
 consequens virtualiter, seu æquivalenter, quan-
 tum ad effectum conservandi libertatem, ut in
 solutione argumentorum fusiùs expendemus.

Sed quia discursus iste perspicue satis inten-
 tum ostendit, haud dubiè Adversarii negabunt
 principium quod hic supponimus, nimirum ta-
 lem posse esse decreti prædeterminantis & phy-
 sicæ prædeterminationis naturam, ut libertatem
 antecedat, & nihilominus antecedendo causet:
 hoc enim, inquit, est de ratione liberi agen-
 tis, ut ita se ad volendum & operandum deter-
 minat, quod à nulla causa superiori, salvè ejus
 libertate, determinari possit; nam ut dicitur Ec-
 cles. 15. *Deus ab initio constituit hominem, & reliquit
 eum in manu consilii sui. Apposuit tibi ignem & a-
 quam; ad quod volueris porrigere manum tuam &c.*

Verùm in hac responsione, quæ est veluti
 summa & medulla doctrinæ Molinistæ, multa
 improbanda & impugnanda occurrunt. In
 primis enim quod primò asseritur, talem vide-
 licet non posse esse decreti prædeterminantis &
 physicæ prædeterminationis naturam, ut liber-
 tatem antecedat, & nihilominus antecedendo
 causet, manifestè veritati repugnat: quia impli-
 cat dari vel concipi aliquam causam, quæ prioritate
 saltem causalitatis & naturæ suæ effectum
 non antecedat, quod lumine naturali notum
 est, & patet inductione in omnibus causis se-
 cundis: Sol enim naturâ præcedit radium, i-
 gnis calorem, & essentia proprietates quæ ab
 ipsa dimanant. Ergo tantum abest quod divi-
 num decretum, ejusque influxus & motio, non
 possint in nobis causare libertatem, si liberi ar-
 bitrii determinationem & consensum prioritate
 naturæ antecedant, quin potius oppositum,
 nec fieri nec concipi possit, & manifestam con-
 tradictionem involvat.

Aliud etiam quod in eadem responsione sub-
 jungitur, scilicet de ratione liberi agentis esse,
 ita se ad volendum & operandum determinare,
 ut à nulla superiori causa determinari possit, à
 veritate & sana doctrina non minus alienum est.
 Licet enim hoc cujuslibet causæ creatæ, etiam
 Angelicæ, potestatem excedat, quia ut rectè ait
 Doctor Subtilis supra relatus: *Contra naturam
 voluntatis est, determinari à causa inferiori, quia
 tunc ipsa non esset superior*: Non est tamen cur
 hujusmodi vim & potentiam supremæ & omni-
 potentissimæ causæ denegemus, ut ibidem do-
 cet idem Scotus, subdens: *Non est autem contra
 naturam voluntatis, determinari à causa superiori,*
 scilicet Deo. Cujus disparitatis duplex ratio, ea-
 que egregia, assignari potest. Prima est, quia cùm
 Deus sit primum liberum, & tale per essentiam,
 omnem libertatem creatam & participatam,
 omnemque liberam nostræ voluntatis determi-
 nationem, eminentissimo & perfectissimo mo-
 do continet, *magis que habet*, ut inquit Augusti-
 nus, *in potestate voluntates hominum, quàm ipsi suas.*
 Si ergo creata voluntas se ipsam quasi suâ liber-
 tate præveniens, potest se in consensum liberum
 determinare, cur omnipotens eandem suâ effi-
 caciâ præveniens, idem præstare non poterit:

R Hanc